

PEST, I. félv.

11. szám.

Márczius 14 1867.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, esütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-félévelért 1 frt, tíz soron fölül, egyszeri közlésért 2 frt, a Szent-István-Társulat igazgatóságához kérjük intéztetni. évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik

Özvegy báró Rudnyánszky Józsefné.

Egy, az átküzdött évek hosszú sora, s huzamos betegség által megtört tisztaságú nő szenvedő vonásait veszik a szíves olvasók, s a jelen kísérő rövid sorok, távul attól, hogy részletes életrajzát adnák a legközelebb megboldogult halottnak, — kit e kép ábrázol, — tisztán és egyedül azon tényekre szorítkozik: mily kegyelettel gondoskodott a megboldogult végrendeletében is az egyház s a szenvedő emberiség javáról, hogy maga a sokak által annyira félt s rettegett halál is, nála csak méltó befejezése legyen egy a keresztény erények gyakorlatában dús gazdag életnek...

Néhai báró Rudnyánszky József özvegye született Farádi Vörös Katalin, ivadéka egy a hazának több történeti nevezetességű egyént adó ősrégi családnak, született 1789. évi márczius 4-kén, s tekintve, hogy legközelebb f. 1867-ki febr. 26-án következett be halála, csak néhány nap hiján, teljes 78 átélt év küzdelmeit és szenvedéseit fűdi el a márvány lap, a budai szent Erzsébeti apácák sírboltjában, hova édes anyja oldala mellé temettetni volt az elhunytak végkívánata.

E 78 évből 32 év gyermektelen szomorú özvegy-ségére esett, melyet az elhunyt Pakson, s utóbbi időben Budán töltött, Istenben vetett élő hit és keresztényi megadással túrvén az élet számtalan bajját, s éveken át

tartó betegeskedését, mely utóbbi években épen szobájába zárta; vigaszt s élete egyedüli örömét a keresztényi erények s a felebaráti szeretet áldásdus gyakorlatában lelvén.

De mily példás volt élete, épen oly marandó emléket emelt magának a megboldogult halála után is jótékony nemes szíveről fényesen tanuskodó végintézkedéseivel: mert eltekintve, hogy számos keresztgyermekének 4300 frtot, és eselédének 1600 frtot hagyományozott, tisztán csak egyházi s jótékony czélokra mindazon helyek javára, a hol csak lakott, vagy birtoka volt, következő jelentékenyebb hagyományokat rendelt:

Kegyelettel emlékezvén meg a megboldogult Pakson töltött éveiről, az ottani r. kath. templomnak 1000 frt; városi kórháznak 1000 frt; r. kath. iskola-alapnak szintén 1000 frtot; és ugyanott a templom előtti szent János emlékszobra jó-

karba hozatala- s fentartására külön még 400 forintot hagyományozott.

Hagyott továbbá a simon-tornyai szent-ferencziek templomának engesztelő sz. miseáldozatokra 300 frtot, s ugyan e czélből a székesfehérvári templomnak 100 forintot.

Budára vonatkozó hagyományai pedig: a szenvedő emberiség gyógyításával foglalkozó budai szent Erzsébet-apácák zárdájának 1000 frtot, ugyanott a templomnak alapítványul 200 forintot; a budavári és krisztinavárosi templomoknak különkülön 500 forintot, a budai jótékony nőegyletnek 1000 frtot, a városi kórháznak 500 frtot, a városi árva-intézetnek 500 frtot, a szegények házának 300 frtot, s külön a budai szegényeknek kiosztás végett 100 forintot.

Pest városára vonatkozó hagyományai pedig: a

lipótvárosi templom építése alapjához 400 frtot, a Rochus-kórháznak 500 frtot, a pesti jótékony nőegyletnek 200 frtot, a pesti gyermek-kórháznak 500 forintot, a szegények házának 300 frtot, a pesti árva-intézetnek 500 frtot, a neveléssel foglalkozó szürke-nénéknek Pesten 500 frtot — ugyanott a kisdud-ovodának 500 frtot, a pesti vakok-intézetének 200 frtot, ugyanott a fölláttandó ápodára 500 frtot, a Szent-István-Társulatnak, melynek a boldogult alapító tagja is volt, a háztételhez segélyként 300 forintot.

E számok mindennél inkább tanuskodnak az elhunyt szivnemességéről, s úgy Budán, mint korábbi lakhelyén Pakson nem egy szegény emlékezik meg hálakönyvekkel szemében az elhunyról, kiből egy jótévőjét vesztette el.

S—s.

A z á r v a .

Sötét az éj, a fényes csillagok
Ragyogó fénye elhunyt kialudt,
Nehéz kebellem, busan ballagok,
Sovárgva lesve esárdát vagy falut;
De nekem már tán minden lak zárva,
Ki vagyok én? — Boldogtalan árva.

Nehéz az ut, betemetve a nyom,
A nagy uttól már lábam égő seb,
De mely keblemben ugy éget, ugy nyom,
Az árva kinja még keservesebb.
A nagy pusztán így busong egyedül
Szegény árva, majd a hóba ledül.

A szél süvölt, a hó mindegyre hull
A fáradt vándor sir, könnyögre esd:
Árvák jó Atyja, a felhőkön túl
Szívem imáját kérlek meg ne vesd;
S te árvák Anyja, könnyörögj érettem . . .
Szava eláll, s elterült meredten.

De mint soha nem volt még hallható,
Hogy ki a szent szűz által könnyörög,
Ne nyujtna annak a Mindenható
Segélyt, kinél a segély s kegy örök;
Ugy mostan is segélyre van tárva
A szent kar s a hóban föleszmél az árva.

Föleszmél és remegve néz körül
Körötte esend s a zord éj tanyázik,
Minden komor, ő egyedül örül
Gyorsan siet ama távol házig,
Melynek szerény kisdud ablakárul
Utjára vezérfény, világ tárul.

Ablakon át néz be a kis házba;
Nyugszik ott már minden régesrég,
Csak a Szűz képe előtt egy lámpa
Örködött mint csillag a nagy égen,
Térdre hullt, s bár ajka mit sem szólott,
Isten megérté e némán szólót.

A lámpa volt a vándor vezére,
Mely a tévelygők fénycsillaga,
Szűz Mária hó tiszteletére
Szombat éjjelén ott esilloga.
S így ki által esedett és könnyörögött,
Menté meg Isten a hön könnyörögöt.

Ne is mondja, ki hisz, remél, szeret,
Ne mondja, hogy bús árva, elhagyott,
Isten azt a sok árva ezeret
Őrzi, védi, segíti itt vagy ott.
Nem árva habár senkije sinesen:
Anyja szűz Mária; — atyja Isten.

Bányász Ödön.

I s t e n u j j a .

— Legenda. —

Egy folyó-parti csinos kis külföldi városkában történt, mit elmondandó vagyok.

Ritka hideg téli éj volt. Mind, ki teheté, fődél alá sietett, s Isten szent ortalma alatt nyugalomra hajtá napi munkába fáradt tagjait. Csak a féke-vesztett szél nyargalózott még iszonyu ordítással az utczákon, aczél reszelékhez hasonló aprószemű hóval ostromolva a esendes házikók alacsony ablakait. — Ilyenkor érzi az ember legjobban, mit tesz Istentől csak egy kunyhós-kával is megáldva lenni, mely az idő kellemetlenségei

ellen ép ugy biztos menedéket nyujt a szegénynek, mint dus-gazdagnak a büszke homlokzatu palota. — Ilyenkor leghajlandóbb kibékülni sorsával a szegény napszámos is, elgondolva, hogy mégis csak sokkal szerencsésebb s boldogabb ő sok másoknál, kik ily éjet is talán szabad ég alatt, vagy legfőlebb valamely hideg félszer egyik zugában éhen kénytelenek átidelegni.

A városka egyik részében a szeretet-nénikék klastroma állott, melynek tisztalelkű jámbor lakói az isteni és felebaráti szeretet műveinek buzgó gyakorlása után

már szintén nyugodni mentek, hogy az üdítő álmó jótevő karjain pihenve, lankadt tagjaiknak munkáik folytatására új erőt szerezzenek.

Egyszer csak megszólal a békés lak ajtajának csengetyűje. Vajjon ki lehet e késő vendég? ... Egy rongyokba takart szegény koldus, ki félig már megmevedett tagjait csak nagy ügygyel-bajjal vonszolhatta idáig, magát a fagyasztó hideg elől a kolostor valamely szögletében meghuzni kívánván.

Azonban a kapusnő, kit csak az élet-szükség és kényelem utáni vágy kénytetett a szeretet e szent hajlékának békés falai közé, s kinek épen azért nem volt szíve áthatva a szeretet-nénikéknek mindenkit, s kivált a szegényeket, anyailag fölkaroló s ápoló szeretetének boldogító melegétől, bár szoros tisztében állott, nem akart mégis az ajtót kinyitandó, ágyából kikelni, s a szegény koldust tovább is kiülődni engedé.

A koldus csöngetett még egyszer, csöngetett háromszor. Erre aztán már fölkel a kapusnő is. S talán azért, hogy ajtót nyisson? ... Oh nem. ... Fölkelt, hogy fölnyitott ablaka redőinek keskeny hasadéknál röviden kiadja az alkalmatlankodónak az utlevelet.

„Isten hírével! — kiáltott — ki látta késő éjjel háborgatni a nyugvók álmaikat!”

„Majd bizony — mormogá magában ágyába viszatérve, majd én valami csavargó kedvéért mindjárt kiteszem egészségemet a meghülés veszedelmének.”

Oh könyörtelen női szív. Nem méltó arra, hogy a szeretet-nénikékkel, a felebaráti szeretet ez élő martyrjaival, a szenvedő emberiség e földi angyalaival egy léget szívj. Látszik, hogy tévesztéd hivatásodat, midőn a szeretetnek e szent falai közé lépni vakmerősködtél. Hátha az a szerencsétlen mindenünnen kizárva reggelig megkeményített szíved áldozata lesz. Kit fog érte a felelősség terhe nyomni? *)

A koldus egész türelem- és bizalommal újra meg újra csöngetett, az Ur ama mondásaként: „Zörgessetek és megnyitattik nektek.”

De a kapusnő szíve zárva maradt, s így zárva maradt a kolostor ajtaja is.

Az öreg jámbor harangozó, ki a csöngetéseket jól hallotta, nem tudván a dolgot mire vélni, minthogy ez az előbbi kapusnők alatt még sohasem történt, végre már ő maga letapogatott a toronyból, hogy az ajtót fölnyissa.

De majd a szíve repedt meg, midőn az ajtót megnyitván, a félig fagyott koldust megpillantotta. Azonnal ráadta köpönyegét, fölsegítette őt a lépesőkön magas lakába, lefekteté, s a mint csak lehetett, betakargatá, kérvén őt, hogy már csak reggelig legyen megelégedve ennyivel; mert ő többet ezuttal nem tehet.

A koldus hálásan intett fejével, megköszöné a szí-

*) Azonban ker. olvasóm! a kapusnő kemény-szívétségéből épen nincs okunk a zárda többi lakóiról is hasonlót kulesolni; valamint Judás áruló levén, inmen nagyon tévesen bélyegeznők a többi szent apostolokat is árulóknak. Hanem ebből csak az a tanulság, hogy a ruha vagy állás még nem tesz senkit szentté, és hogy minden állásban lehet valaki ép úgy szent, ha az Istentől hivatásához kapott kegyelmekkel közreműködik, mint elvetemült, ha a kegyelmeket megvetve, önfeje után cselekszik. Azért e kivétel a többiek iránti jó véleményünket és tiszteletünket épen nem kisebbítheti.

ves öreg könyörületességét, s a megindulástól két köny gördült végig redős arczáján.

Sohasem érezte még oly jól magát az öreg harangozó, mint e jó tette után. Valami kimagyarázhatlan édességet, s több mint földi vigaszt és megnyugvást érzett keblében, s mint a ki megtette, mit tennie kellett, szívesen fogadott vendégének jóéjt kívánva, nyugodt öntudattal foglalta el ismét szokott nyughelyét, álmát a Jézus szent nevében tovább folytatandó.

De alig szunnyadt egy negyed órát, midőn egyszerre vakító világosság titi meg szeméit. Fölugrik a jó öreg, azt gondolván, hogy talán már a nap sugara tört át jó magasra helyezett szobácskája ablakán, s így a hajnali harangozással is megkészt.

Azonban ijedtségét csakhamar bámulattal vegyes elragadtatás követte; mert a mint szeméit kinyitja, ime az általa imént szívesen fogadott koldusban előtte kimagyarázhatlan mennyei fényességétől s két hó-fehér angyaltól környezve a szegények Atyja, a nyomorultak vigasztalója, az Ur Jézus Krisztus állott, földi mennyországgá varázsolva a kisedet hajlékot, s így szóla hozzá: „Jó öreg! te velem az imént irtalmasságot eselekedtél; azért én is irtalmasságot eselekedtél; azért én is irtalmasságot eselekedtél. Légy ezentul is könyörületes és adakozó a szegények iránt; mert ki őket segíti, engem segít. E darab pénz pedig fodadd, nem jutalmul, mert a jótett jutalma egészen más; hanem emlékeül velem tett jótéteményednek s egyszersmind zálogául azon megbecsülhetlen mennyei jutalomnak, mely vár azokra, kik a szegényekben Engem segítnek.” Mire az angyalok mindannyian egyhangon felelék: „Boldogok az irtalmasok, mert ők irtalmasságot nyernek!” s ezután egyszerre eltűntek.

A pénz egyik felén az Ur Jézus szentséges képe volt látható, ezen fölirással: „A szegények Atyja!” — A másik felén pedig a rablóktól megsebesített s az utfélen hagyott zsidónak sebeibe bort és olajat öntő irtalmas szamaritanus ily körirattal: „Boldogok az irtalmasok!”

Ki tudná elképzelni azt a nagy örömet, azt a mennyei boldogságot, mely a jámbor öreg harangozónak szívét-lelkét betölté? — Kis szobájában ugyan a mennyei fényesség megszűntével ismét sötét lett; de az isteni szeretet- és a szegények iránti könyörületességnek szívében az Ur Jézus által gyújtott tüze még mindig lánggal égett s többé soha ki sem aludt.

De részt vettek a jó öreg méltó örömében a szeretet-nénikék is, a minthogy az egész házi népség részéről különös kegyelemnek tekinteték az Ur Jézus e szentséges megjelenése.

Csak egy volt, a ki nem örvendhetett — és ez a kapusnő. Azon órától fogva az ő szívének gyökerét féreg rágódott, a lelkiismeret furdalásának férgé, mely folytonos önszenrehányásokkal ostromolta őt, s kebléből minden nyugalmat száműzött. A jámbor öreg harangozó öröme neki bút, lelki vidámsága levertséget okozott.

És ő a helyett, hogy magába térve bűnét igazán megbánva az imádságban keresett volna irt mélyen sebzett szívére; inkább rendetlen komorság- és szomorúságnak adta át magát, melyek oly közel rokonok a

kétségbeeséssel. A minthogy úgy is lett: mert pár hónap múlva a kapusnő egyszer csak nyom nélkül eltűnt. Hova lett? minden tudakozódások és fürkészések után sem jöhettek nyomába.

Eltűnése után három nappal a halászok egy a víz színén lebegő női hullát fogtak ki, s azt, mint szokás, a városi kórházba vitték. A vizsgálat után kitűnt, hogy az, az eltűnt kapusnő holt teteme volt. — A szerencsétlen kétségbe esve a folyó hideg hullámaiban vélte sokáig zaklatott szívének nyugalmit visszanyerhetni; de fájdalom! nagyon, s talán örökre elhibázta.

* * *

Ki nem látná itt Isten ujját? Ki szintén nem akar irgalmat ismerni az irgalmat ismerni nem akarók iránt.

s keményen fenyíti azokat, kik bezárják szívöket a szütkölködők előtt.

* * *

Soha se távozzék tehát keresztény olvasó! a Jézus szent nevében alamizsnáért esdő szütkölködő atyádfia házad ajtaja elől üresen, hanem törd meg kenyeredet az éhezőknek, takard be a mezitelen s adj szállást a szegény elkésett utasnak; ne hogy valamiképp a szegényt elkergetvén, Krisztust kergesd el benne, s így az ő könyörülő irgalmát magad változtasd szigorú igazságossággá; mely majd épen úgy nem fog irántad irgalmat ismerni, miképp te nem ismertél könyörületet szütkölködő felebarátod iránt.

Garay József.

Mutatvány ily ezimű műből: „A keresztény kath. család.”

A vallásos nevelést korán kell kezdeni.

A régi pogányok megelégedtek azzal, ha gyermekeik uszni, fegyvert forgatni, lovagolni, írni, olvasni megtanultak, és ha hasznos időöltésül a művészet némely ágaiban otthonosak voltak; vallási tekintetben elég volt, ha a gyermek a menyköveket hajító Jupitertől rettegett. Arra, hogy idővel jó pogányok legyenek, ennél többet nem is kívánhattak. — A zsidóknál ellenben a vallásos nevelés teljes virágában díszlett. A hitigazságokat kisdéd korukban szülőik ajkairól lesték el, és hogy el ne feledjék, versekbe foglalták és nyilvánosan énekeltek (Vesd össze: Mózes II. k. 15. r. — V. k. 32. r. — Judit 5. r. — Királyok I. k. 2.). Ily könnyű szerrel tanulták religiojuk és nemzetük történetét; később, hogy bővebb ismereteket szerezzenek, olvasták a szentírást, és hallgatták az irástudók előadásaiiban annak magyarázatát.

A kereszténység feladata a halandót a tökély magasabb fokára emelni, hogy bennök a hazának jó polgárokat, az egyháznak jámbor híveket, az égnek pedig lakosokat, szenteket adjon.

Ez a vallásos nevelés által eszközöltetik, melynek fogalmát a nemzetek tanítója e szavakba foglalta: „Fiaes-káim! kiket újra szülök, miglen Krisztus tibennetek kiképződik (Sz. Pál levele a Galatákhöz 4. r.), ki a kisdédek és escesemők szája által viszi véghez a dicséretet“ (8-ik Zsolt. 3. v.).

A mi legfőbb jónk — mondja sz. Ágoston — mi fölött a bölcsék sokat vitakoztak, nem egyéb, mint Istennel való egysülés; kinek, ha lehet mondani, egy szellemi átkarolása az értelmes lelket valódi erényekkel elárasztja és gazdagítja. — Ez azon jó, melyet teljes szívükből, teljes lelkükből és teljes erőnkől szeretni köteleztetünk. E jóhoz vezessenek a minket szeretők, és ehhez vezessük a tőlünk szeretteket. (Az Isten városáról 10. k. 3. r.)

A keresztény nevelésnek első és legszükségesebb tárgya a vallás; ebből kell kiindulni. Ez tárja föl a gyermek előtt életének célját, oktatja kötelességeire; ez mutatja neki a boldogság igazi forrását, mely után nyugtalan szíve szomjuhozik; ez jelöli ki a valódi ösvényt, melyen hozzá eljuthat, és előírja az eszközöket, melyek segedelmével, reá szert tehet. A vallás az erénynek szülő anyja és támasza; azért nyugodt lélekkel

lehet állítani: „Ha a vallástalanság ki lesz irtva, erkölestelenségre sem fogunk találni“ *)

A tiszta vallásosság egyedül képes az egész embert minden tehetségével tökélyesbíteni, a szenvedélyeket pedig, melyek boldogtalanná teszik az embert, fékezni. Vallásosság nélkül nincs sem ideiglenes földi, sem örök boldogság; csak egyedül ez képes az embert mind azon szép és magasatos tulajdonokkal fölrüházní, melyek őt mint földi polgárt ékesítik és boldogítják, egyszersmind pedig az örök boldogságra képesítik és arra méltóvá teszik. **)

Fogd föl tehát egész teljében a gyermek rendeltetését, és neveld úgy, hogy azt elérhesse. A vallásos nevelés szárnyakat növeszt, melyekkel az ifju lélek ég felé tanul — szülői utmutatása után, röptilni.

Az anyaság, a nap felé irányozza szülöttjének első mozdulatait; te Istenre mint végezeljára irányozd a gyermek első figyelmét és hajlamát, hogy azt megismerje, és mint egykori boldogítóját szeresse. Hasonlítsan élete zsengejében a napraforgó rózsához, mely napkeletkor kitarja kelyhét, hogy annak éltető melegét magába szívja, és azután többé el nem fordul tőle, hanem alkonnyatig kíséri pályáján. A mit az ember nem ismer, azt nem kívánja; a mit nem kíván, azt nem keresi; és a mit nem szeret, azt nem találja meg.

A religio legyen a nevelés éltető szelleme, mely azt átlengje; a kovász, mely a lisztömeget átjárja; a központ, mely körül forogjon az egész.

Azon légy, hogy e tekintetben minél előbb szerezz meg a szükséges ismereteket. A philippini szigeteken lakó indiánokról nem rég lehetett olvasni, hogy alig lehet közölők egyre akadni, ki hitének alapigazságait ne ismerné. ***). Nagy hátrány, mondja ugyanazon lap, — hogy világi férfaink hitünk ismereteiben járatlanok, s mikor tanulniok kellene, az ismeretek zavart forrásához folyamodnak. . . Itt családi s tanodai nevelés ad segítséget, nyujt szebb jövőre kilátást. ****)

*) Somogyi K. „A Törvények iránti Engedelmisségről“. 164. l.

***) A pécsi főpásztor szavai, a legényegylet megnyitása alkalmával 1867.

****) Religio 1862. II. félév 12. sz. — *****) U. o. 1864. 19. sz.

Ennek okát kutatván, azt találjuk, hogy sok szülő egyenesen mellőzi a vallást, és csak arra szorítkozik, hogy javakat gyűjtjön, kinszet halmozzon össze, jeles állást szerezzon gyermekének, hogy egykor a szegénység sanyaru igájától ment maradhasson. — Ilyen volt Rebekka és a Zebedeus fiainak anyja. — Balgatag; csak testéről és nem egyszersmind lelkéről akarsz gondoskodni? nem csak szerencsésé, de boldoggá is kell tenned a gyermeket; és mit használ neki, ha az egész világot megszerzed számára, mellette pedig lelkének kárát vallja? Ha gyermeked istentelen — jegyzi meg arany szája sz. János — a pénz nem sokat és sokáig fog neki használni, ha pedig jámbor, a szegénység nem fog terhére lenni.

És jaj neked, ha hibád miatt gyermeked méltatlan lesz mennyei örökségének átvételére, ha az Isten kitagadja, és magának nem ismeri. A honnan őt kirekeszti, oda neked sem lesz meneteled. Ő reád fog utalni; ez neki használni alig fog, de neked ártani igen. — Azért ne gyönyörködjél az istentelen fiakban, ha megsokasodnak; és ne örülj azokon, ha nincs bennük az Isten félelme, mert jobb egy istenfő, ezer istentelen fiúnál. (Sírak fia k. 16. r.)

A szegényebb sorsú szülők gyermekeiket többnyire időnek előtte beleszorítják a járomba. „Dolgra vele, ne egye hiában a kenyeret.“ Ez áll magában véve; de csak akkor, mikor arra való; várd be az időt, ne erőltsd a dolgot, megéri az magában is. E kor a tanulás, és a mi fő, a nevelés időszaka.

A csak kissé is előkelő körökben nagyon sokat tartanak arra, hogy a gyermek több nyelvet beszéljen, táncolni, vívni stb. tudjon; sokfélét össze vissza kell tanulnia, minek egykor a nagy világban hasznát veheti, és általok előmenetelét, ha nem is épen eszközlő, de minden esetre elősegíti. Ez ellen első tekintetre kifogás alig lehetséges; de valamint ez az embert valódi boldogítja, szintugy a szülő sem felel meg ez által legszentebb kötelességének; nevel gyermekét a világ, de nem Isten számára. Legszomorítóbb minden esetre, hogy a vallás a sok teendő miatt kiszorul a nevelésből; ezzel nem igen fárastják a különben is igen elfoglalt ifjút vagy leányt; sőt a fölvilágosult szülők maguk gondoskodnak, hogy e részben inkább kevesebb, mint több történjék. — Eleintén míg a gyermek kezdő, szeszélyein mulatozva gyönyörködnek; éretlen ötletein tetszéssel bámulnak, ezzel csak vérszemet kap, és fejlesztik benne az önhiúságot. Utóbb szülőivel eljárógat színházba, hová a hit és erkölcs ritkán kap belépti jegyet; látogat táncvígalmakat, hol a kiesapongás a szemérmén rágódik; átböjtöz néhány korszerű regényt hírneves írótól, és ezekből a hit és egyház ellen szórt gunyt és rágalmakat ugy nyeli, mint a mézes kalácsot.

Igy neveltetnek a mai czimzetes katolikusok, azon föl-füvalkodott lelkek, kik a hit körébe tartozó dolgokat, régi századok szentesítette hagyományainkat és vallásos szokásainkat csak egy lenéző és szánakozó mosolyra méltatják; hanem azért megkivánják, hogy a tudós és tudatlan világ minden kifiaza-modott ötleteiket szellemusnak ismerje el. A keresztények ezen újabb fajtájának példányaival uton utfélen találkozhatni, de leginkább az ugynevezett műveltebb körökben otthonosak.

Ha egy édes anya gyermeke nyakát a szülés után kitekerné, volna a hírlapoknak mit kürtölni, és sok tudós olvasó fejét csóválná e szörnyű szívtelességen. De nem eszelekednek e rosszabbul azon szülő, ki gyermekét a keresztesség után nem kereszténynek, hanem pogánynak neveli; nem testét, de lelkét

öli el, nem a mulandó, hanem az örök élettől fosztja meg, — és sem újságba nem iktatják, sem rajta nem indul meg senki, talán azért mert ez — nem újság!

Tagathatlan, hogy napjainkban a tudományok, különösen melyek a természetre vonatkoznak, nagy lendületet nyertek, és sok az okos ember; de az is igaz, hogy a religio dolgában, mely a természet Alkotójára vonatkozik — szánandó tudatlanság uralkodik még a családi körökben is; mert azokat az illetők tehetségök szerint fölkarolják és fejlesztik, míg emez iránt sokan hideg részvétlenséggel, ne mondjam ellenszenvvel viselgetnek. Jól látott, ki azt írta: „A mai világnak legfőbb tévedése az, hogy midőn nemesíteni, boldogítani kívánja az emberi nemet, a religiot, mely a boldogság kutfeje, gyöngíti, sőt ostromolja.“ *)

Szép ismerni a földet, mert testünket tekintve, rokonunk, de fonák eljárás és égbekiáltó gondatlanság volna miatta eredetünkről megfeledkezve, nemesebb örökségünk, valódi hazánk ügyét elhanyagolni. „A böles ne diecekedjék böleségében, és az erős ne diecekedjék erősségében, és a gazdag ne diecekedjék gazdagságában, hanem abban diecekedjék, a ki dieceszkiz, hogy ismer engem, és tudja, hogy én vagyok az Ur“ (Jerem. 9. r.) A műveltség csak akkor teszi jobbbá és boldogabbá az embert, ha azt magas rendeltetéséhez közelebb viszi; ha nemes tehetségének kiképzése által az erkölcsi tökéletesedés útján megkönnyíti, mondja sz. Ágoston.

Isteni Megváltónk a földi élet különböző korait átélvén, azokat megszentelte, hogy követésére bizditsón. „Példát adtam nektek, hogy a mint én eselekedtem, ti is ugy eselekedjétek.“ Mint gyermek lépte át e siralom völgyének küszöbét, és a leggyöngédebb anya, s legigazabb nevelő atyának szárnyai alatt növekedett időben, böleségben és kedvességben Istennel és az emberekkel. Kevés, de velős szavak! vajha minden ifju és hajadon élettörténetét e szavakba lehetne összefoglalni!

Tárd ki e képet gyermeked előtt, hogy azt bámulja, és magáévá tegye; vidd a feszület alá, és ajánld a keresztben függőnek oltalmába. Gyakran beszélj vele az Istenről, hisz bár-hova tekintesz, minden arra emlékeztet; mutasd neki az eget, hogy oda kívánczozzék, kívánván fölslatni, hogy Krisztussal minél előbb egyesülhessen. Mesék helyett beszélj el az isteni Üdvözítő, és apostolainak élettörténetét; ismételd vele is, ez által szíve fölmelegül. Mutass neki szent képeket, hogy a mit hallott, mintegy szemével lássa; ez leköti figyelmét, segíti az emlékező tehetséget. Imádkozzál vele főnhaugon, de egyszerre ne sokáig, hogy meg ne unja; ha nem is érti tisztán, a mit mond, Isten megérti őt; ha nem is tud Istenről, ugy mint te, de Isten tud ő róla. A nap batással van a növényre, ha még kisémet bujt is a földből. Erre ő neki, neked is szükséged van, hogy kezéd munkájára, arezod verejtékére az ég termékenyítő harmata szivárogojon alá. A szülők — mondá jámbor Kempis — hangoztatják a szavakat, de ha te (Isten) hallgatsz, a szívet föl nem bizdítják; parancsokat hirdetnek, de azoknak teljesítésére te nyújtasz segítséget; utat mutatnak, de te adsz erőt azon járhatni. Ők külsőleg eselekesznek, de te a szívet oktatód és világosítod; ők kívül öntöznek, de termékenységet te ajándékozasz. (Krisztus követése III. k. 2. r.)

Varga Mihály.

(Folytatása következik.)

*) Fogarasy Mihály „Keresztény igazságok.“ 155. l.

Áfonya-bokor.

Svetschíne asszonyág után.

Bár éltünk oly tiszta lehetne mint hótakarta mező, melyen lépteink nyomokat, de szennyfoltokat nem hagynak hátra.

A természet haldokló idényében a leggyöngébb szellő és fuvalom elég erős a fát rajta esüingő lombjától megfosztani. A szív öszében nincs dobbanás, mely egyegy boldogságot, reményt el nem ragadna.

A boldogság s bűn egymást kizárja; a boldogság és bánat egymásnak akadályul szolgál; a boldogság s erény egymással kezét fog, hogy karöltve haladjon.

Némely lélek hasonlag az ó-szövetség főpapjához csak azon áldozatokból él, melyeket az Urnak bemutat.

Ázok, kik megjavulásuk eszközeül épen szenvedélyeiket használják föl, hasonlítanak a Vezuv szomszédjaihoz, kik a látát, mely őket eltemetendő vala, lakhelyeik építésére fordítják.

Ki sokat szenvedett, úgy van vele mint ki sok nyelven beszél; megtanulta, miképen érthet meg másokat, de azt is, miképen értheti meg magát másokkal.

Sok keresztényről, kiknek szavai eselekedeteikkel ninesnek őszhangban, elmondhatni: „A szó ugyan Jákob szava, de a kezek Ezsau kezei.”

Csak két dolog van a jövőben, mit az ember bizonyossággal tudhat s elbizakodottság nélkül magára alkalmazhat: Szenvedni fogok és meghalni.

Ne szánjátok, ő vétkes. — Szívtelen, vérlázító szavak! — Ő vétkes; mindössze is ebben áll hát élénk s gyöngéd részvétem? — A balsortól üldözött vagy elnyomott ártatlanságnak két menedéke van: Isten és lelkismerete. — A vétkes nem meri fölemelni szeméit megbántott Istenéhez, önmagába sem mer szállni, mert ott lélekmardosása minden alakjaival újra találkozik. Egyedüli s utolsó menedéke — szánalmunk. Oh, bármint tiszteljük s esodáljuk is az üldözött vagy diadalmas erényt,

de azért öntsünk könyeket, miként az irtalmas szamaritán olajat, embertársunk lelkismerete sebeire.

Ama titokteljes kö, melyen Jákob nyugovék, a hit.

Szunyadjunk el karjaiban s jövő megdicsőülésünk kinyilatkoztatva leend nekünk.

A lelkismeret a legkedvesebb vagy legalkalmatlanabb vendég; ez azon hang, mely Ábelt testvérétől visszakövetel és azon égi zengemény, mely a vértannak lelkében hangzék, hogy szenvedéseiket megédesítse.

A világ minden öröme sem elégítheti ki boldogság utáni szomjunkat, s néha egyetlen fájdalom egész éltünket sötét gyászba borítja.

A szabad akarat legvétkösebb kiesapongása: önmagának ártani.

Vajmi szerencsétlen az, ki hideg vérrel óhajtja a halált, mikor még áldozatot hozhatna, boldogságot ápolhatna, nyomort enyhítne, könyeket törülhetne.

Csak a multban láthatunk s mégis mindig a jövőbe nézünk.

A ki megszünt barátja fensőbbségének örvendni, megszünt őt szeretni.

A szerető szívek, mint a szükölködők, kölesönös adományaikból tartják fenn magukat.

Vannak dolgok, miket lehetetlen nem tudunk, de miket magunknak megvallanunk mégis soha nem szabad.

Az erényt másokban a reánk háromlott gyümölcsök, min-magunkban pedig áldozataink szerint becsüljük.

Nincs az életben annyi öröm, melyek egyetlen elhanyagolt kötelmünkért kártalaníthatnának.

Néger Ágoston.

R o m a i l e v é l.

R ó m a, febr. 25. Üszögös, vagy szent Péter napján IX. Pius pápa ő szentsége vatikáni palotájában zárt ülést tartott, melyben az összejött bibornokok előtt: 1) Di Pietos bibornok letette a bibornoki testület javainak gondnokságát, vele ez alkalommal Reisch bibornokot ruházván föl. — 2) Pitra bibornok ő eminentiája folyamodása következtében engedelmet kapott a szent Tamás in Parione ezimét letenni, s a szent Calixtusról szólót fölvenni. — 3) Előterjesztette ő szentsége, hogy boldog Leonard a Porta Maurizio szentek közé avatattási pöre végét érve, erről a bibornoki testület szavazata utján véleményét nyilatkoztassa ki; Patrizi bibornok mint a szent szertartások-ról bizottmány elnöke e tárgyban szükséges előterjesztést tartott, mire valamennyien szavazatukat „Placet” szóval adták be. Ezek után ő szentsége egy rövid allocutiót tartott, kiemelve benne, hogy ezuttal azokkal, kik Olaszthonban uralkodnak, a püspökök megválasztásában megegyezhetett; sok szomorító nehézségekre akad e tárgy — bizván azonban a boldogságos Szűz, meg a szent apostolok pártfogásában — idővel majd mind el fognak háritatni. Igen, reméljük, hogy a mostani gyászunk öröme fog változni; miért is állhatatosak legyünk az imában, szent egyetértésben s keresztény erkölcsök gyakorlásában.

A pápa e beszéde után Clarelli bibornok letette S. Petri in

vinculis ezimét, Frascati bibornok-püspökévé levén megválasztva, mire harminczkét püspököt hirdetett ki, különösen: a turini, sassari, messinai meg más évektől óta üres olaszthoni püspöki székekre.

Az esztergami érseki székre: Simor János volt győri püspök; a sz.-fehérvári püspöki székre Jekelfalusi Vince István Zsigmond, a szathmárira: Kézdi-Polyáni Biró László; munkácsi görög egyesült Pankovits István. E közt kijelentette, hogy a Kalocsa-Bács érseki székre kineveztetett Lonovics József volt amasiai in partibus érsek, pápai breve által már megerősített. — Ezek után kérvény adatott ő szentsége elé, melynél fogva a kalocsa, esztergami, meg irhoni, armaghi új érsekek részére az ugynevezett érseki palástokat kiadatni kegyeskednék. Végre letévén a pápa kezébe Clarelli bibornok püspök a szükségelt esküt, evvel az ülés cioslott.

Ezek tehát édes Magyarhont illetőleg e pápai zárt ülésnek vezetes pontjai, melyek szerint a magyar katholya egyház üres püspöki székei — Győrt kivéve — betöltvék; a jó Isten szentelje meg szent kegyelmével ezen magyar egyház új főpapjait öndicsősége nagyobb terjesztésére, s a magyar kath. nép lelki javára, hasznára és üdvére hosszú évek során keresztül — ad multos annos — éljenek!

Rómában e napokban hushagyói bohózatok, löversenyek, szóval farsangi mulatságok tartanak szép rendben éber és szoros fölügyelet alatt, tartván a pápai kormány attól, ne-hogy a forradalmárok boszúból bajt, zavart idézzenek elé, s ez által a népet és az egész világból összejött számos vendégeit nyugtalanítsák. Igen is, mulat a világ — de az egyház összehívta a jámborokat, hogy e napokban ezekért Istenhez folyamodva szűz Mária fájdalmiról elmélkedjenek, vagyis, az ugynevezett Carnevale sanctificato több templomokban tartatik egyházi szent beszédekkel, litania-énekekkel s szentségeli áldás- adással naponkint.

Ha y n a l d Lajos ő exca jelenleg Széchénben van, halálal küzdő egyik testvérét jelenlétével megvigasztalni utazott el a mult héten.

Az időjárásunk igen kellemes, egészen tavaszi tizenöt foknyi meleggel.

Mindezek mellett alázatosan megkérném fötisztelendőségét, ha lehet, méltóztassék, ártatlan alkalommal birva, hozzám egynéhány magyar imakönyvet „a megtértek számára“ elküldeni. *) — E hó 17-ik napján D e m a r i s Vincze szegedi lutheranus megtértek, már nem volt több imakönyvem — jó szónál egyebet nem adhattam. — Bérmaatya ismét Szoldaticus ur volt; tiszteli velem együtt fötisztelendőségedet!

Más világrészek népeiről.

I. A japániakról.

Itt levén a nagybójt, tanulságunkra ide jegyzek egyetmást a japániakról, egy német lap nyomán. — A japániak ugyanis ismereteseke arról, hogy étkezés dolgában igen mértékletesek. A Kongfutse követőinek csekély száma él csak hussal, a budhisták és sinsjuk (az eredeti japáni sinto-religio hívei) főkép rizszel, halakkal, théával élnek s az étel-adagok oly picinyek, hogy holmi jóévtágyu idegen, ebéd után esemegéül elkölné egy benszülött egész ebédjét. Az ételek minőségével sem igen tudnak megbarátkozni a europaiak. A városok legtöbb utczáin találatnak kis laezikonyhák, melyekben a szakács vagy szakácsné kicsiny fődél alatt gyékényen, vagy zöld leveleken kirakva sült halat, vagy egyéb tengeri állat-pecsenyét, kész főzeleket s különböző csinos és gyakran igen izletesnek látszó süteményeket, rizspogácsákat árul, mellette pedig egy kis rakás szentűzet szit újabb étkek készítésére. Kezében legyezőt tart a tűz élesztésére, melylyel időnkint egyet esetent, hogy a járókelőket készletére figyelmetessé tegye. Azonban ezen étkeknek jobbára csak kinézésök képezi legjobb oldalát. — Kenyerők és rizspogácsájok ragadós, nehéz, mely a fogakat megfogja és a gyomrot megfekszi, tengeri füveik s egyéb étkeik izetlenek, sőt gyakran kellemetlenek, a halak sem kedveznek az europai ínynek s szépszinű süteményeikből a vékony, ezifrán festett külső burok alól nem fejlik ki egyéb egy esomó ragadós téstánál. Azért az utasok közönségesen megelégesznek théával, sütemény- és fött tojással.

Evéskor minden vendég külön kis négylábu asztalt, vagy inkább zsámolyt kap. Rajta kicsiny porcellán esészék, melyekben az étkeket kiki tetszése szerint elkeverheti. A thea-kanácska és szekrényke nem hiányozhatik. Minden tál ételhez új ezédrus-vesszőcskéket adnak villa, kanál és kés gyanánt. A szolgálatot leányok végzik. Egy vendéglőben, hol utazóink meg-

fordult, négyen, vagy öten voltak egy idősb özvegy fölügyelete alatt. Földadatuk az volt, hogy az ajtó előtt állva a járókelőket behívják, a vendégeknek szolgáljanak s ily mesterségben járatanok számára az ebéd különböző alkatrészeinek elvegyítését végezzék.

Említést érdemel még, hogy a japániak épületei fából és bambusznádból készítvék, s mozgatható falakkal vannak el látva, melyekkel tehát a szobákat tetszés szerint kisebbek-vagy nagyobbakká lehet csinálni. A padló gyékényvel. A gazdagoknál szényegekkel van fedve. A falak virágos arany vagy ezüst papírral vannak bevonva, s a világosság papir-ablakokon áthat be. Az urak és nők hálókötös föle öltönyt hordoznak, mely a férfiakon gyakran hat, a nőkön pedig 12 réti s igen bő ujjú. — A leányok szépségök emelésére ajkaikat vöröstre vagy violaszínre festik, szemöldökeiket kitépik. Ha férjhez mennek, fogaikat feketére festik, a mi europai szemre különös bájjal bírhat!

II. Mexikó lakóiról.

Újabb időkben sokat beszélnek az újágok Mexikóról, nem lesz tehát érdektelen lakóiról egyetmást megjegyezni. — Mexikó lakóit bennszülött fehérek, vagyis kreolok, a spanyolok ez utódai, továbbá magukat fehéreknek tartó középosztályuk a városokban, azután indiánok, s végre a városi proletárok képezik, kik nagyobb részt vegyes vértiek. Ezeken kívül nem csekély számu idegen is él az országban.

Ezen néposztályok közt legnagyobb számmal vannak az indiánok, lehetnek négy milliónyian s utódaik a régi aztekek alatt szolgált alsóbb kasztoknak. Ősapáik nyelvét beszélik, a pusztá mezőn, vagy kicsiny falvakban laknak s nagyobb részt esöndes, szöfösvény, melázó emberek, kik oly kevés miveltéssel bírnak, hogy katonáknak sem szívesen viszik. Foglalkozásuk a földművelés. Nem kell őket föleserélni sem a déli félvad és harezias indiánokkal, sem az éjszaki portyázó pusztai vörösbőrű indiánokkal. Politikai befolyással soha sem bírnak.

A valódi kreolok, kik nevöket a s a r j a d é k o t jelentő k r i o l l o szótól nyerék, Amerikában születtek, de fehér szülöktől származnak s az ország aristokracziáját képezik. Mig Mexikó Spanyolországhoz tartozék, addig a kreolok csak alsóbb rangokat viselhetének; mert a felsőbbeket Spanyolhonban született egyénekkel tölték be. Mivel leginkább miveletlen spanyoloktól származtak, kik Mexikóban meggazdagodva nekik jobb nevelést adtak, mint a minövel maguk bírtak, azért többnyire különbeknek tarták magukat apáiknál, minek folytán igazságtalannak hívék azon törvényt, mely a tisztesebb állásokra csak spanyolokat alkalmazott. Így, mint a városok előbbkelő lakói s falukon a nagy földbirtokok tulajdonosai, leginkább ők voltak a spanyolok elleni lázadás kezdői, s a függetlenségi harez szerenés befejezése után ők örökölték a spanyolok hatalmát és befolyását.

Körülbelül háromszor oly erősek, mint a valódi kreolok; az álkreolok, kik indiánok-vagy négerekkel vegyült spanyoloktól származnak, de magokat fehéreknek tartják s részben az első osztálylyal összeolvadtak. Képzettségök közönségesen nem terjed tovább az írás- és olvasásnál, mindazáltal sokan tábornokokká és államférfiakká is emelkedének. Fölületesen tekintve, sok szeretetre méltó tulajdonsággal, névszerint nagy ügyességgel bírnak. Közelebbről véve figyelembe, jellemtelenek, hűség és hit nélkül valók, megvesztegethők, a játék- és gyönyöröknek szenvedélyesen hódolók. Ritkán adják magukat a kereskedelemre vagy valami mesterségre. Hidalgo, az első forradalom vezére,

*) Legközelebb küldünk.

sok jelenlegi tábornok s több elnök péld. Zuloaga, s a eszászár-
ság mostani elleneinek élén álló Juarez szintén ezen osztályhoz
tartoznak. — Iszákosságuk és feslettségük ismeretes, pazarlá-
suk közmodássá vált; mert különösen rájuk szól, ha a mexikói
azt mondja: „El padre mercader, el hijo caballero, el nieto
mendigo.“ Az apa kereskedő, fia lovag, unokája koldus.

Szulik József.

Virágszedés.

Kath. folyóiratok diszkerteiből.

Osvát (Oszwald) angol király.

A következőt olvassuk róla: Midőn Osvát király husvét
napjain egy jámbor püspökkel az ebédhez akart ülni, és egy
termékezüst tál, sok más ezüst edény tele a legfinomabb étkek-
kel volt az asztalra téve, s az asztali imát már elvégezték, egy
szolga lépett be, kire a szegények ápolása volt bízva, és némi
türelmetlenséggel jelentette a királynak, hogy nagyszámu

szegény tolakodott be a palotába, s a királyhoz könyör-adomány-
ért kiáltozva, a csarnokokban és folyosókon már mintegy le is
telepedtek.

A király rögtön azt parancsolta, hogy minden eléje tett
és számára készített étket vigyenek le, és osszák ki a szegé-
nyek közt; az ezüst edényeket pedig feldarabolhatta és a nemes
érezet azonnal sajátkezűleg osztotta ki a szükségét szenvedő-
eknek.

Midőn ezt a püspök látta, megragadta a király jobb
kezét és mondá: „Soha se rohadjon el e kéz.“ A megszentelt
férfiúnak ezen áldása teljesült is. A király nemsokára aztán
egy csatában elesett; mi után 462-ben aug. 5-én nehéz sebet
kapott és meghalt: Penda király, kinek hatalmába esett Osvát
hullája, fejét és kezeit levágatta s fákra függesztette föl, hogy
emlékét meggyalázza. Jobb keze azonban mai napig ép, s ez
erekljét, ezüst edénybe zárva, őrzik és a hívők illő tisztelettel
csodálják.

Gyulay Béla.

Mi ujság?

(Ő Felsége urunk királyunk) kedden,
márczius hó 12-kén d. u. két órakor a fővárosi közön-
ség örömrádása között, kívánt jó egészségben, érkezett
Budapestre. — Kimondhatlan volt a lelkesedés, mely-
lyel a szeretett fejedelmet hű népe fogadta.

Hir szerint ő Felsége két hetet töltend hű ma-
gyarjai között.

(A herezeg-primás, ftdő Simor János ő
fő méltósága) mult esütörtökön este Pestre érkezett,
és a központi papnöveldebe szállt. Remélhetőleg ő her-
czegsége hosszabb időig fog a fővárosban mulatni.

(Megjelent és beküldetett). „Papok vezér-
esillaga“ mind magán, mind nyilvános életökben, írta Va-
luy Benedek, francziából fordította Csekő Gábor, egri főme-
gyei pályavégz. növendékpap. Ára 80 kr. — A kedves, vonzó
modorban írt művecske két szakaszban a pap teendőit a magán-
és nyilvános életben adja elő. Ajánlva van a kath. tudományos
ság egyik legjelesebb képviselőjének, ngos Perger János pré-
post és kanonok urnak.

(Pokorny Frigyes ur) ily czimű munkája: „Szent
Márton győrmezei Szabariában született“ a Szent-István Tár-
sulat ügynökségében is kapható. Ára 80 kr.

A gabnaüzletben kedvező hangulat uralkodott:
buza folyvást figyelemben részesül és változatlan szilárd áron
kél, de forgalma mindemellett sem mehetett többre valami
10,000 mérőnél, mely következő áron adatott el: tiszai
87—89 fontos 6 frt 90 kr, 86 $\frac{1}{2}$ —89 fontos 6 frt 80—85 kr,
85 $\frac{1}{2}$ —88 fontos 6 frt 70 kr, bánági 87 $\frac{1}{2}$ —88 fontos 6 frt 90 kr,
mindez 3-havi fizetésre, továbbá pestmegyei 86 $\frac{1}{2}$ —89 fns 6 frt
80 kr 3-havi, 84—85 fontos vámmázsánkint 6 frt 16 kr, és
kassa-vidéki, suly meghatározása nélkül, vámmázsánkint 6
frt—6 frt 15 kr készfizetésre. Rozs állandón keresett czikk, de
említésre méltó forgalma nem volt. Árpát és zabot illetőleg
lanyha maradt a hangulat és forgalmuk esendes volt; az utób-

biből eladatott mintegy 5000 mérő 45 fontos 1 frt 82 $\frac{1}{2}$ krjával.
Kukoricza, későbbi hónapokban szállítandó, üzérkedésre
folyvást nagyon kerestetik, minek következtében két hajóraka:
bánági májusban szállítandó 3 frt 55—57 $\frac{1}{2}$ krjával adatott el.

Az ujvidéki leánytanítói állomásra esőd hirdetetik.

Ujvidék szabad királyi városa az ottani római katolikus
elemi németajku leánytanodánál egy harmadik osztályt szer-
vezvén, s az évi fizetést 500 ó. é. forintban megállapítván, eme
leánytanítói állomás szabályszerű betöltése végett ezennel a
esőd határideje folyó évi márczius hó 30-ik napjára oly meg-
jegyzéssel tüzetik ki, hogy az illető pályázók a város tanácsához
intézendő és szükséges okmányokkal fölszerelt folyamodvá-
nyukat a kitűzött határnap eltelte előtt alulírtnál nyujtsák be.

Futtak 1867 évi márczius hó 2-án.

Bende Imre, bácsi alsó-kerületi alesperes,
tanfelügyelő és futtaki plebános.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatóság-
gához beküldött pénzekről: Szabados Antal papnöveldei
aligazgató Kalocsáról 37 frt 80 kr; Gruzling Ferencz magyarszéki pleb.
44 frt 10 kr; Madarasy Lipót jászói prem. r tanár 12 frt 60 kr; Mayer
Manó rozsnyói püspöki titkár 92 frt; Nemezthy József bozói plebános
15 forint 75 kr.

Adakozások a Szent-István-Társulati házra: IV. s
utolsó részlet: Ludányi Antal alsó-ábrányi pleb. 10 frt; Leporisz Ká-
roly bogási pleb. 1 frt 50 kr; Koréndi József szomolyai pleb. 1 frt;
Zarubszky György sályi pleb. 1 frt; Rakovszky Igná z daróczi plebános
IV—V. és utolsó részlet 2 frt.

Adakozások.

Léitner Pál az oltári egyletnek	25 kr.
„ „ Szent-László-Társulatnak	25 „
„ „ Lipótvárosi templomnak	25 „
„ „ Öszentségének	25 „

Kiadja a Szent-István-Társulat (borz-utca 3. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatott Pesten, 1867. Emich Gusztáv magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere 7. sz.)